

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

10 januari 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer André Denys tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de omzetting van EU-richtlijn 1999/74 met betrekking tot dierenwelzijn bij leghennen

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het project 'Milieu Management Informatiesysteem'

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aanvaardingsplicht voor autowrakken

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 10 januari 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Jef Van Looy

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.03 uur.*

Vraag om uitleg van de heer André Denys tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de omzetting van EU-richtlijn 1999/74 met betrekking tot dierenwelzijn bij legghennen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Denys tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de omzetting van EU-richtlijn 1999/74 met betrekking tot dierenwelzijn bij legghennen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, er is op dit ogenblik heel wat onrust in de pluimveesector. De aanleiding hiertoe is de omzetting van de Europese richtlijn 1999/74/EG tot vaststelling van de minimumnormen voor de bescherming van de legkippen. Meer specifiek handelt deze richtlijn over de huisvesting van de legkippen.

In die richtlijn wordt beschreven dat vanaf 1 januari 2003 de legkippen over een kooioppervlakte moeten beschikken van minimum 550 vierkante centimeter in plaats van 450 vierkante centimeter. Voorts staat in de richtlijn dat met ingang van 1 januari 2012 op Europees niveau de klassieke legbatterij, zoals we die vandaag kennen, verboden wordt. Tegen die datum moeten de legkippenhouders overgeschakeld zijn op alternatieve huisvestingssystemen, zijnde de aangepaste kooi, het volièresysteem of het scharrelsysteem.

Laat er geen enkel misverstand over bestaan : wij staan voor 100 percent achter de Europese richtlijn

en wensen een zo vlug mogelijke vertaling ervan in onze wetgeving, met het oog op de rechtszekerheid en de investeringszekerheid voor de sector. Het probleem ligt echter in de vraag hoe ver we als overheid moeten gaan bij de omzetting van deze richtlijn.

Voor alle duidelijkheid : de eindbeslissing in deze zaak ligt bij de federale overheid. Het gaat hier immers over het aspect dierenwelzijn. Deze materie werd niet mee overgeheveld bij de Lambermont-akkoorden. Dierenwelzijn valt nog steeds onder de bevoegdheid van federaal minister Aelvoet. Gelukkig bepaalt de bijzondere wet dat, bij beslissingen inzake dierenwelzijn met zware landbouweconomische gevolgen, er verplicht overleg moet zijn met de regionale landbouwministers.

Mevrouw de minister, het is vanuit die invalshoek dat ik u vandaag hierover interpeleer. Welk standpunt zult u als Vlaams minister van Landbouw verdedigen bij federaal minister van Volksgezondheid Aelvoet ? Dit is zeer belangrijk om te weten, want de manier waarop deze richtlijn zal worden omgezet, zal bepalend zijn voor de economische toekomst van de pluimveesector.

Als toelichting wil ik het volgende zeggen. De richtlijn geeft aan de lidstaten de mogelijkheid om bij de omzetting in eigen wetten uit drie alternatieve oplossingen te kiezen : de verrijkte kooi, het volièresysteem of het scharrelsysteem. De keuze ervan is uiteraard bijzonder belangrijk. Vanaf 2012 zijn voor de verrijkte kooi de volgende bepalingen van toepassing : een grotere oppervlakte, meer kooihoogte, ruimte voor stofbaden, nesten, zitstokken, nagelgarnituur, verschillende voederpannen en drinknippels.

Voor de VLD-fractie heb ik geprobeerd om dit probleem te bekijken vanuit de principes van de duurzame landbouw, zoals die leven bij alle Vlaamse partijen. Bij duurzame landbouw gaat het om

Denys

het vinden van het juiste evenwicht tussen vier grote principes : dierenwelzijn, voedselveiligheid, milieu en economische leefbaarheid. Ik kan nu al zeggen dat we vanuit die principes duidelijk bij het systeem van de verrijkte kooi uitkomen.

Ik wil eerst het aspect dierenwelzijn bespreken. Ik ga ervan uit dat dierenwelzijn te maken heeft met aspecten zoals de gezondheid van de dieren, het beperken van stress, het vermijden van kannibalisme en van agressief gedrag, enzovoort. Vanuit dit uitgangspunt zou een verbod op de aangepaste kooi een achteruitgang inhouden op het vlak van dierenwelzijn, milieu en volksgezondheid.

Dit standpunt deel ik niet alleen met eminente wetenschappers, maar ook zelfs met de bekende Britse dierenactivist John Webster, de grondlegger van de UK Farm Animal Welfare Council. De heer Webster gaat uit van wat hij noemt 'de 5 vrijheden'. Deze kunnen worden ontleed in de volgende aspecten : ten eerste, beschikbaarheid van vers water en van voldoende en adequaat voeder ; ten tweede, een aangepaste leefomgeving inclusief schuiloord en een comfortabele rustplaats vrij van koude, hitte, regen en wind ; ten derde, vrij zijn van pijn, kwetsuren en ziekte ; ten vierde, de mogelijkheid normale gedragingen tentoon te spreiden, met voldoende plaats en de nodige voorzieningen om elke normale gedraging te beleven ; en ten vijfde, vrij zijn van schrik en stress.

Dierenwelzijn kan in tegenstelling tot dierengezondheid niet worden gemeten. Men moet dus bij benadering met grote principes werken. De heer Webster stelt als invloedrijk dierenactivist letterlijk dat de kip beter in een verrijkte kooi kan worden gehouden dan in een scharrelsysteem. Ik geef u zijn genuanceerde stelling. Hij zegt : 'Terwijl ik ervan overtuigd ben dat de situatie van een dozijn kippen, die vrij kunnen rondlopen op een traditionele boerderij met voldoende voedsel en bescherming, vrijwel ideaal is, moet ik toch concluderen uit de grote hoeveelheid beschikbaar materiaal dat, wanneer de vijf basisvrijheden in consideratie worden genomen, de leefomstandigheden van scharrelkippen even slecht zijn dan van die welke in batterijen zitten.' Webster besluit dat de hen beter in de kooi kan worden gehouden dan in een scharrelsysteem. Hij beschouwt de aangepaste of verrijkte kooi als de ideale oplossing voor commerciële eierproductie.

Dit standpunt wordt ook verdedigd in belangrijke wetenschappelijke studies. Zo concludeert het

Rapport van het Wetenschappelijk Veterinair Comité dat de aangepaste kooi het houderijsysteem is met de minste welzijnsproblemen. Er werd bij herhaling aangetoond dat scharrelkippen vaker ziek zijn waardoor ze meer medicatie moeten krijgen. Dat is negatief voor het welzijn van de dieren en heeft meer residu's tot gevolg.

De voedselveiligheid en de gezondheidscriteria vormen het tweede aspect. Terecht stelt de consument strikte eisen aan de kwaliteit van zijn voedsel en dus ook aan de gezondheid van de kip. In de vakliteratuur wordt overtuigend aangetoond dat de hygiënische risico's voor het dier veel groter zijn in scharrelomgevingen dan in batterijen. De algemene hygiëne op het bedrijf, inclusief de mogelijkheden tot reiniging en ontsmetting, zijn hierbij zeer belangrijke elementen. Ook de temperatuur, de vochtigheid en de stalconstructie beïnvloeden de reproductie van parasieten.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de gezondheid van volièrehennen slecht is in vergelijking met die van batterijkippen. Het gaat met name over wormbesmettingen en problemen met bloedluizen, maar ook coli-bacillen komen er meer voor en ook coccidiose blijkt een groot probleem te zijn. Bij kooihuisvesting krijgt 5 tot 10 percent van de kippenkoppels medicijnen toegediend, bij volièrekippen loopt dit op tot 90 à 95 percent van de kippenkoppels. Het verschil is dus heel groot. Ook de consumentenorganisatie Test-Aankoop toonde aan dat scharreleieren een hogere bacteriële besmetting hebben, wat negatief is voor het dierenwelzijn en voor de volksgezondheid. Naar mijn aanvoelen is er dus geen discussie mogelijk. Ook als we de zaak bekijken vanuit de invalshoek hygiëne en gezondheid, pleit alles voor de verrijkte kooien.

Jarenlang was de sector geneigd om enkel kwantitatieve maatstaven te volgen. De jongste jaren is het de tendens geworden om kwaliteitsgericht te werken. Gericht onderzoek en ontwikkeling zorgden ervoor dat de kwaliteit van batterijeieren optimaal werd. Er is weinig bacteriële besmetting, er zijn geen residu's, er is slechts een minimum aan kneus en breuk, en de vuilschaligheid is beperkt.

De milieuaspecten vormen het derde deel van mijn betoog. De kippenkweek belast het omgevingsklimaat in een bepaalde mate. Ik denk hierbij in de eerste plaats aan de uitstoot van ammoniak. De voorbije jaren heeft de sector heel wat geïnvesteerd in de omschakeling van open mestputten onder de batterijen naar mestdroging via bandbeluchting. Het gevolg is een drastische beperking

Denys

van de ammoniakemissie bij de batterijsystemen met mestdroging.

Ook op het vlak van de ammoniakuitstoot boekt de kooihuisvesting beduidend betere resultaten dan de grondhuisvesting of de volièrës. Scharrelsystemen leiden tot een grotere ammoniakuitstoot, een grotere mestproductie door een slechtere voederconversie, meer en grotere stallen, en in het geval van vrije uitloop tot een grotere vervuiling van de uitloop en van het grondwater wegens overbemesting. Ook omwille van het milieu en meer bepaald omwille van de ammoniakuitstoot, is de kooihuisvesting de beste optie voor productie op grote schaal.

Het laatste aspect van mijn betoog, maar zeker niet het minste, is de economische leefbaarheid van de bedrijven, want ook die is noodzakelijk voor een duurzame landbouw. De omschakeling van de klasieke legbatterij naar de aangepaste kooi verhoogt de kostprijs met 0,05 euro per ei. Deze kostprijsverhogingen zijn zowel het gevolg van een toename van de variabele kosten per hen, als van de vaste kosten. In vergelijking met de verrijkte kooi nemen de variabele kosten toe met 3,4 percent voor de volièrës en met 7,2 percent voor de scharrelsystemen. De vaste kosten nemen toe met 13 percent voor de volièrës, met 17 percent voor de scharrelsystemen en met 26,3 percent voor de systemen met vrije uitloop.

De overgang naar de verrijkte kooi, waarvoor ik pleit, heeft dus al een prijsverhoging met meer dan 10 percent tot gevolg. Een ei van een volièrekip kost 20 percent meer, een scharrelei 27 percent meer en een ei van een vrijlopende scharrelkip 32 percent meer. Als we vergelijken met de gemiddelde eierprijs van de voorbije jaren, dan zullen al onze producenten op de fles gaan als geen rekening wordt gehouden met de economische context. Als we in België strengere eisen stellen dan de Europese wetgeving voorschrijft, door bijvoorbeeld de aangepaste kooi te verbieden, dan zal dat in het nadeel zijn van onze concurrentiepositie. We zullen ons dan uit de markt prijzen.

Mijn besluit is dat het welzijn van de kippen bijzonder belangrijk is. Met de introductie van verrijkte kooien toont de sector de bereidheid om de nadelen van de legbatterijen om te zetten in voordelen, om zo het welzijn van de leghennen te verbeteren. Verrijkte kooien zorgen dat er meer ruimte komt per hen. Het zijn hogere kooien met voldoende zitstokken, drinknippels, legnestjes, stofba-

den en nagelgarnituur. Ook de lengte van de eetbak is in die kooien beter.

Met de introductie van verrijkte kooien verbetert het welzijn van de hennen en kunnen de voordelen van de legbatterijen toch worden behouden. Dat zijn voordelen met betrekking tot het management, de productiekosten, de dierengezondheid, het stalklimaat, de arbeid, de productveiligheid en het milieu. Onze fractie vraagt daarom aan de minister om tijdens het overleg met haar federale collega de mogelijkheid van de verrijkte kooien te bepleiten.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik had mij niet verwacht aan een hele uitleg over dierenwelzijn, -gezondheid en -ziekten. De uitleg was indrukwekkend en zelfs wetenschappelijk gefundeerd.

Onze fractie vindt ook dat ons land zich moet aanpassen aan de Europese regelgeving. We moeten daarbij wel rekening houden met de economische aspecten van de pluimveehouderij. We zitten dus op dezelfde golflengte als de heer Denys.

Het is belangrijk dat er zo snel mogelijk duidelijkheid komt. De sector kan dan de nodige maatregelen nemen om de economische leefbaarheid van de sector voor de toekomst te garanderen. Ik sta grotendeels achter de argumenten die de heer Denys heeft aangebracht in verband met dierenwelzijn, -gezondheid en -ziekten. Ik denk dat dit de juiste weg is om in de toekomst te bewandelen.

De voorzitter : Ik sta ook achter de visie van de heer Denys. Er moet rechtszekerheid en investeringszekerheid komen. We mogen echter onze ogen niet sluiten voor de realiteit. De legbatterijen die wij afschaffen, worden verplaatst naar het Oostblok. De eieren zullen dan naar ons worden uitgevoerd. De concurrentie zal dus blijven. Als we over dierenwelzijn praten, moeten we ervoor zorgen dat het economisch haalbaar is.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik denk dat we voor dat laatste niet teveel schrik moeten hebben. De landen van het Oostblok komen toch stilaan bij de Europese Unie. Ze zullen dan dezelfde richtlijnen moeten volgen als wij.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat dit dossier zeer veel aspecten heeft. De essentie van duurzame landbouw is dat met al die aspecten rekening wordt gehouden. Die aspecten betreffen de volksgezondheid, het dierenwelzijn, de voedselveiligheid en het milieu. Bovendien mag het sociaal-economische aspect niet worden verwaarloosd. Het is een moeilijk, maar ook een boeiend dossier. We moeten trachten alle zojuist vermelde aspecten op een harmonische manier met elkaar te verzoenen.

De discussie over de Europese richtlijn is reeds lang bezig. Na overleg met de gewesten is er in het verleden al een KB geweest waarin we ons voornamen de Europese richtlijn strikt om te zetten in federale wetgeving. Nu circuleren er nieuwe voorstellen waarover met de gewesten wordt gediscussieerd. Voorlopig wordt die discussie gevoerd op het niveau van de ambtenarij, maar uiteindelijk zullen er snel politieke knopen worden doorgehakt.

De verschillende standpunten zijn ondertussen duidelijk geworden. Ik heb minister Aelvoet een tijdje geleden een brief gestuurd om te vragen om over de hele kwestie te discussiëren met de sector. Ook GAIA heeft dat gevraagd. Er is ondertussen overleg gepleegd met de sector. Uit dat overleg is gebleken dat de landbouwsector opteert voor de strikte omzetting van de Europese richtlijn en voor een aannemen van de minimumnormen uit deze richtlijn. Dat is de meest haalbare optie, ook vanuit economisch standpunt.

Nederland en Duitsland sluiten in hun wetgeving de verrijkte kooien uit. Ze kiezen voor een onmiddellijke omschakeling naar het volièresysteem, zonder tussenstap dus. In die landen wordt ervan uitgegaan dat de eierproducenten geen dienst wordt bewezen door verrijkte kooien mogelijk te maken. De consumenten kiezen daar immers steeds meer voor eieren van kippen uit volières en voor eieren van kippen met een vrije uitloop. De consument heeft in een aantal Europese landen echter een andere ingesteldheid.

Mijnheer Denys, ik wil me ook niet uitspreken over wat het beste is op het vlak van dierenwelzijn. Per slot van rekening gaat het om een maatregel inzake dierenwelzijn. We zijn het er allemaal over eens dat we maatregelen moeten nemen. Bij de mensen die het louter vanuit dierenwelzijn bekijken, is er misschien wat discussie, maar meestal gaat men er toch van uit dat het volièresysteem louter op het vlak van dierenwelzijn het meest tegemoetkomt

aan de gestelde eisen. Dat maakt de discussie natuurlijk heel wat moeilijker.

Er is het feit dat Nederland en Duitsland het stadium van het tussenmodel overslaan. Anderzijds wil ik beklemtonen dat ik als minister van Landbouw van oordeel ben dat de Vlaamse pluimveesector niet mag worden benadeeld ten opzichte van concurrentie uit derde landen waar geen eisen worden gesteld. De verschillende argumenten moeten dus tegen elkaar worden afgewogen.

Een ander zeer belangrijk element, dat de discussie nog complexer maakt, is het volgende. Als we deze zaak koppelen aan de problematiek van de ammoniakreductie, dus als we deze zaak louter vanuit milieuoogpunt bekijken, is het overduidelijk bewezen dat het batterijsysteem het beste is. Dit is dus louter wat het aspect ammoniakemissie betreft. Een verrijkte kooi is qua emissie vergelijkbaar met een batterijsysteem. Ik ga ervan uit dat iedereen af wil van dat batterijsysteem. Een verrijkte kooi beantwoordt dus enigszins aan de doelstellingen inzake ammoniakreductie. Een volièresysteem is in dat opzicht nadeliger. Wat deze problematiek betreft, is het aspect dierenwelzijn niet compatibel met het aspect ammoniakreductie.

Er is hier nog discussie over : wat is op het vlak van dierenwelzijn het ideale ? Ik ben daar zelf geen specialist in. Vanuit kringen van dierenbeschermers hoor ik dat het volièresysteem het beste zou zijn. Blijkbaar kan daar echter nog discussie over zijn, getuige daarvan het voorbeeld dat u aanhaalt met de Britse expert, de heer Webster.

Eergisteren is er nog overleg geweest met de medewerkers van federaal minister Aelvoet. Daarbij werd gesteld dat binnen 14 dagen het dossier rond moet zijn. Het is immers ook voor de sector zelf belangrijk dat er vlug duidelijkheid komt.

Ik vertrek in deze discussie natuurlijk vanuit een zeer specifieke positie. Via het VLIF ben ik namelijk in staat om een stimuleringsbeleid te voeren voor investeringen in de kippensector. Daar is wel een voorwaarde aan verbonden. We kunnen een extra stimulans geven voor investeringen die verder gaan dan wat wettelijk wordt opgelegd. In die zin bestaat voor mij dus de mogelijkheid om extra inspanningen te leveren ten opzichte van de sector. Naarmate de vastgelegde wettelijke normen strenger zijn, worden mijn mogelijkheden natuurlijk wel beperkter. Men moet dan immers nóg verder gaan vooraleer men VLIF-steun kan krijgen.

Dua

Concreet houdt dit alles het volgende in. Het is mijn bedoeling om via VLIF-subsidies de producenten aan te zetten verder te gaan in hun investeringen dan wat wettelijk verplicht is via de omzetting van de Europese richtlijn. In dit opzicht moet er toch ook een onderscheid worden gemaakt tussen de verbeterde verrijkte kooi en de strikte verrijkte kooi. Vooral wat de strikte verrijkte kooi betreft, ben ik van mening dat dit een verre van ideaal systeem is.

Er moet dus in ieder geval al een minimumomzetting gebeuren. Daarnaast wordt aan Vlaanderen de mogelijkheid geboden om via VLIF-steun extra stimulansen te geven voor verdergaande vormen. Daarbij is het aspect milieu voor mij minstens even belangrijk als het aspect dierenwelzijn. In het kader van de ammoniakreductie moeten we immers rekening houden met het feit dat we ook in die sector een bepaald reductieniveau moeten bereiken.

Ik herhaal dat we binnen 14 dagen tot een oplossing moeten komen. Voorlopig zijn de zaken nog niet volledig uitgeklaard met het federale niveau. In de loop van de komende twee weken zullen we daar intensief aan werken, zodat we tot een oplossing zullen komen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Het debat komt op tijd. Ik hoop inderdaad dat men binnen 14 dagen tot conclusies zal komen. Inzake timing is dat in orde.

Het verheugt me dat de minister zegt dat ze de optie verrijkte kooi wil verdedigen, met dien verstande dat die inzake ammoniakuitstoot het beste resultaat moet geven. Inzake de samenhang van dit dossier met de vier aspecten van duurzame landbouw verheugt het me ook dat de minister het ten minste op drie van die vier aspecten met mij eens is. Op het punt van dierenwelzijn is er nog enige discussie, maar over de andere punten zijn we het eens. De verrijkte kooi is het beste systeem op het vlak van het milieu, de economie en de voedselveiligheid. Wat het aspect dierenwelzijn betreft, heb ik de mening naar voren gebracht van de Britse expert, de heer Webster. Daarover is dus zeker discussie mogelijk.

Voor alle duidelijkheid wil ik toch nog het volgende aanhalen. Inzake dierenwelzijn is uiteraard het beste systeem datgene waarbij vijf of zes kippen op een kleine boerderij rondscharrelen. In deze dis-

cussie hebben we het echter over de keuze tussen het voliëresysteem en het systeem van de verbeterde kooi. Het gaat hier dus niet over de tien of twaalf kippen die op een boerderijtje rondscharrelen. In dat opzicht is er misschien wel sprake van een perceptieprobleem bij het brede publiek, dus bij de consument. In het kader van de hier aan de gang zijnde discussie wil ik echter benadrukken dat het kannibalisme in voliëresystemen een reëel probleem is.

Wat dierenwelzijn betreft, ben ik het wel met u eens dat we voor de verrijkte kooi eventueel naar normen moeten gaan die verder gaan dan de strikte Europese normen. Ik herhaal echter nogmaals dat mijns inziens het systeem van de verrijkte kooi het beste systeem is. Ik dank de minister dat ook zij die stelling zal verdedigen en dat ze via het VLIF zal meehelpen om de sector toe te laten die overschakeling op een optimale manier uit te voeren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het project 'Milieu Management Informatiesysteem'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het project 'Milieu Management Informatiesysteem'.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in het beleidsrapport 1999-2000 van het kabinet van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw kreeg het project 'Milieu Management Informatiesysteem' of MMIS het nummer 2 toegewezen. Daarin staat dat het MMIS een geïntegreerd kennis- en informatiesysteem is, dat alle beschikbare milieugegevens van alle milieuoverheidsinstellingen of VOI's via een algemeen toegankelijk medium zou kunnen ontsluiten. Daartoe zouden de bestaande gegevensbanken worden gescreend, met elkaar verbonden en geoptimaliseerd. Over dit alles heb ik geen voortgangsrapportage gevonden.

Op 30 november 2001 lezen we in de verslagen van de ministerraad dat de Vlaamse regering haar goedkeuring heeft gehecht aan een nieuwe voor-

Matthijs

raadaanbesteding. De vorige aanbesteding dateert van 1997 en is verlopen. Ik citeer het persbericht van de Vlaamse regering : 'Het besluit van de Vlaamse regering van 31 juli 1992 regelt de samenwerking tussen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse openbare milieu-instellingen voor de oprichting en de organisatie van een milieudatabank. De realisatie ervan werd toegewezen aan de 'Milieu Info Stuurgroep' of MIS. Om de integratie van milieudata tot een logisch geheel te realiseren zal door de MIS een 'Milieu Management Informatiesysteem' worden opgezet. Tot op heden werd hiervoor gebruik gemaakt van een voorraadaanbesteding uit 1997. De geldigheidsduur van dit bestek is momenteel verstreken. Daarom beslist de Vlaamse regering een nieuwe voorraadaanbesteding te organiseren. De bedoeling is om op een vlotte manier op het gepaste moment die mensen te kunnen inhuren die aan het gewenste profiel beantwoorden.'

Mevrouw de minister, in de voorbije begrotingsjaren en ook in de begroting 2002 is er voor de milieudatabank telkens in een subsidie en een dotatie voorzien op programma 61.1 en de basisallocaties 61.41 en 61.42. Voor dit jaar is er 750.000 euro aan ordonnanceringskredieten begroot voor de subsidie aan de VMM voor de uitbouw van de meetnetten van water en lucht en voor de uitbouw van de milieudatabank, en een dotatie met hetzelfde doel van 2,5 miljoen euro.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen. Hoeveel staat het met de MMIS-databank, waarmee men reeds vanaf 1997 bezig is, getuige de voorraadaanbesteding van dat jaar ? Hoe werden de kredieten die werden ingeschreven op de vroegere begrotingen voor de uitbouw van de milieudatabank, tot nu toe besteed ? Wat is daarmee gebeurd ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, het besluit van de vroegere Vlaamse executieve van 1992 regelt de samenwerking tussen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de milieuparastatalen inzake de oprichting en de organisatie van de milieudatabank. Er zijn drie databankpijlers – Vergunningen en Heffingen, Meetdatabank en Grondndatabank – respectievelijk beheerd door Aminoal, de VMM en de VLM. Die pijlers vormen dus de samenstellende componenten van deze geïntegreerde gegevensverzameling. De realisatie

werd toen toegewezen aan de 'Milieu Info Stuurgroep'.

Aankankelijk werd door de verschillende instellingen gebouwd aan de basis, namelijk de systemen om die databanken uit te bouwen. Binnen elke VOI was men bezig met een eigen databank. Tussen 1992 en 1997 werd hiervoor project per project een afzonderlijke gunningsprocedure doorlopen. In 1997 besliste de Vlaamse regering op voorstel van de MIS om een voorraadaanbesteding uit te schrijven. Hierdoor werd de efficiëntie van de uitvoering van MIS-projecten aanzienlijk verhoogd.

Het is belangrijk te melden dat de verschillende instanties – dus zowel Aminoal als de VOI's – een eigen budget hebben dat ze besteden voor IT-toepassingen. In uw vraag verwijst u naar een aantal basisallocaties. Dat zijn dus gewoon de IT-budgetten voor de VMM. Het budget van de MIS is te vinden bij basisallocatie 74.06 en bedraagt sinds 2001 jaarlijks iets minder dan 2 miljoen euro. Dat geld wordt in principe gebruikt voor databanken en toepassingen voor een geïntegreerde milieudatabank.

Tot 1999 werd het budget van de MIS vooral besteed aan de opbouw van databanken en toepassingen die rechtstreeks nut hadden voor de uitvoering van de taken van de verschillende milieu-instanties, los van elkaar. Daarom werd onder mijn impuls een strategisch project gestart, het Milieu Management Informatiesysteem, dat een nieuwe impuls moest geven door middel van het creëren van een logisch samenhangende, geïntegreerde en bevraagbare milieudatabank. Het doel van het MMIS is dan ook het gradueel ontwikkelen van een algemeen en geïntegreerd milieumanagementinformatiesysteem, waarin op basis van de beschikbare en relevante milieugegevens van de milieuoverheidsinstellingen via een algemeen toegankelijk medium afgeleide beleidsrelevante indicatoren kunnen worden geraadpleegd.

Ik illustreer dat met een heel eenvoudig voorbeeldje, dat hier ook reeds ter discussie werd gesteld. Er is de Mestbank en er zijn de vergunningen. Het is onze bedoeling al die diverse databanken met elkaar te verbinden, zodat verschillende milieuadministraties met elkaar kunnen samenwerken en er coherente gegevens kunnen worden verstrekt. Dat zorgt voor een meerwaarde inzake informatie en kennis. Het MMIS is daardoor een zeer belangrijk instrument voor beleidsvoorbereiding en -evaluatie, voor planning, rapportering, enzovoort. In eerste instantie richten we ons op het gewestelijk niveau, dus op het administratieve vlak, maar het is

Dua

de bedoeling dat ook andere instanties, zoals provincies en gemeenten, dat zouden kunnen raadplegen, en uiteindelijk ook de burger.

Ik geef nog een voorbeeld dat het belang voor de bedrijven illustreert. Een bedrijf heeft voor één van zijn bedrijfsvoeringsaspecten een milieuvergunning nodig. Het bedrijf heeft ook een aparte plaats in het datasysteem van de VMM voor de lozingen, opdat men zou weten hoeveel er wordt geloosd. Het kan ook zijn dat dit bedrijf afval produceert en dus een apart item is in de OVAM-databank. Het zal nu mogelijk worden die vier verschillende databanken aan elkaar te koppelen en één toegangspoort te maken, zodat het voor het bedrijf zeer gemakkelijk zal zijn om te voldoen aan alle administratieve verplichtingen en ook om alle administratieve gegevens op te vragen.

We willen dus een centraal referentiebestand creëren. Dat wordt het Centraal Bedrijvenbestand genoemd. Het MMIS werkt dus op verschillende niveaus. Het stimuleert de partners om beschikbare milieugegevens beschikbaar te maken, in operationele en toegankelijke databanken. In de meeste gevallen gebeurt dit met het eigen budget, dus niet met het budget van het MMIS. In het verleden werd echter soms gebruik gemaakt van het MIS-budget om dit te doen, wanneer bleek dat men onvoldoende kredieten had binnen de eigen begroting of het om een aspect ging dat de eigen dienst oversteeg.

Een tweede groep projecten zorgt voor de toegankelijkheid van databanken tussen verschillende instanties. Dat zijn dus instantie-overschrijdende processen. Als bijvoorbeeld de afdeling Water een advies moet geven over de dossieropvolging van de rioleringsprojecten, dan kunnen die gegevens met elkaar worden verbonden en kan men via die databank netwerken van andere instanties raadplegen. Dit extranet is volledig gerealiseerd met MIS-geld en is sinds 2001 operationeel. Dit is eigenlijk de ruggengraat van het MMIS. Dat is wat we wilden bereiken, namelijk Aminal, de VLM, OVAM, de VMM en Aquafin met elkaar verbinden, zodat die gegevens op elkaar zijn afgestemd. In de nabije toekomst komen daar ook de drinkwatermaatschappijen bij, net als het VITO en mogelijk nog andere instanties.

Verder zijn er ook nog de echte centrale databanken en toepassingen. Dat zijn meestal referentiedatabanken, die door alle instanties worden gebruikt. Een voorbeeld is de dossieropvolging via het Cen-

traal Bedrijvenbestand. Dit is een vrij technische zaak. Ik zal u dit document bezorgen, zodat u kunt zien welke stappen er moeten worden uitgewerkt en welke er al zijn gerealiseerd. Ten slotte is er nog het vierde niveau, namelijk het combineren van gegevens.

Nu hebben we het extranet gerealiseerd : de instanties staan met elkaar in verbinding. Nu moeten we dit nog heel dynamisch maken, zodat gegevens van de ene instantie met andere kunnen worden verbonden en er vervolgens iets mee kan worden gedaan. Zo zullen we bijvoorbeeld op een bepaald ogenblik kunnen vragen hoeveel bedrijven die actief zijn sinds 1995 en in een kwetsbaar gebied gelegen zijn, een bepaalde hoeveelheid grondwater oppompen. Door dat verbinden van gegevens kan men zeer gedetailleerde en nuttige informatie opvragen bij de volledige milieuadministratie.

Een belangrijk gedeelte van het MIS-budget wordt eveneens besteed aan de aankoop van hard- en software voor het operationeel maken van deze systemen. Een belangrijk project van het MMIS is het reeds genoemde CBB, dat in de loop van 2002 operationeel zal zijn, en dat ook zal worden gekoppeld aan het bedrijvenbestand van het departement EWBL en volledig compatibel zal zijn met de ontwikkelingen terzake op federaal niveau. Het CBB is trouwens een onmisbaar instrument in ons streven naar een éénheidsloket inzake milieu, dat past in het e-governmentproject voor Vlaanderen. Door het MMIS zal het begin 2003 voor bedrijven mogelijk zijn om hun eigen bedrijfsgegevens in te voeren, aan te vullen of te verbeteren via dat ene loket. Via dat loket zal alle verplichte informatie gewoon kunnen worden doorgezonden naar de overheid, zodat die daar verder mee kan werken. Dat zal een zeer belangrijke stap zijn op het vlak van de administratieve vereenvoudiging. Daarmee zal ook de bedrijfsvriendelijkheid van de overheid zijn opgekrikt.

Vanaf februari 2002 zal een wegwijzerportaal beschikbaar zijn, via internet. Het zal dus mogelijk zijn om via diverse toegangspoorten binnen te dringen in die milieudatabanken. De zogenaamde milieu-geoloketten met gecombineerde milieu-informatie zijn nu al terug te vinden op de site van het OC GIS Vlaanderen. Dit onderdeel is trouwens al lang toegankelijk voor het publiek.

U vroeg hoe de middelen terzake tot nu toe werden besteed. Ik heb hier de gegevens voor de laatste zes jaar, dus vanaf 1996. Voor alle duidelijkheid : hierbij zijn de eigen IT-budgetten van de verschillende instellingen niet meegere-

Dua

kend. Het is dus niet zo dat alleen de bedragen die ik nu zal geven hieraan werden besteed. Het gaat natuurlijk over veel meer. De totale uitgaven van het MIS-budget in 1996 bedroegen 1,165 miljoen euro, in 1997 0,6693 miljoen euro, in 1998 1,884 miljoen euro, in 1999 1,6113 miljoen euro, in 2000 1,413 miljoen euro, in 2001 1,6113 miljoen euro en in 2002 1,9831 miljoen euro.

Een deel van het antwoord op de vraag waaraan deze middelen besteed werden, heb ik reeds gegeven. Tot 1999 werd het budget vooral gebruikt voor de opbouw van databanken. Sinds 2000 wordt, in het kader van het MMIS-project, het budget vooral gebruikt voor gemeenschappelijke databanken en toepassingen en voor het echte informatiesysteem. Dit laatste is het sluitstuk van het MMIS. Het is de zogenaamde 'milieu-datawarehouse' of milieugegevenssupermarkt, waar men alle soorten informatie kan opvragen. Daaraan zal de komende jaren vooral worden gewerkt. Verder heb ik hier een hele lijst met projecten die met die middelen werden uitbesteed, net als een document waarin het verloop van het MMIS wordt geschetst. Ik kan die documenten ter beschikking stellen van het Secretariaat.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, ik was er inderdaad van op de hoogte dat iedere VOI aparte kredieten had om het informaticasysteem uit te bouwen en te vernieuwen. Mijn vraag ging vooral over de aanwending van de specifieke kredieten die moeten zorgen voor het verbinden van de diverse databanken, opdat men zo relevante gegevens zou krijgen. Ik dank u voor uw uitgebreide antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aanvaardingsplicht voor autowrakken

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aanvaardingsplicht voor autowrakken.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, op 1 juli 1999, nu tweeëneenhalf jaar geleden ; werd de aanvaardingsplicht voor autowrakken in Vlaanderen een feit, op voorwaarde dat men een nieuwe auto kocht. Vanaf 2004 vervalt de voorwaarde dat men een nieuwe auto moet kopen, op voorwaarde dat de wagen dateert van na 1 januari 1999.

Het doel van de MBO was om herbruikbare onderdelen van afgedankte voertuigen te scheiden en te hergebruiken en niet-herbruikbare onderdelen terug te winnen via recyclage. Dat lijkt me een goed systeem. De verwerking van de met toepassing van de aanvaardingsplicht ingezamelde voertuigwrakken of afgedankte voertuigen moet er uiteindelijk toe leiden dat uiterlijk op 1 januari 2005 minimaal 85 percent van het gewicht van alle voertuigwrakken of afgedankte voertuigen zal worden hergebruikt en teruggewonnen. Dat is het doel van de MBO.

Niet ontmantelde auto's mogen niet meer onmiddellijk naar de shredder. Shredten is immers een bron van zware verontreiniging. Dan denken we aan emissies in de atmosfeer van PCB's en zware metalen, lozingen in water van organische stoffen en zware metalen, en lozingen in de bodem van diezelfde gevaarlijke stoffen. Bij het shredten is er ook een reëel brandgevaar. Het shredderafval moet dus worden gerekend tot het gevaarlijk afval.

Sinds 1 juli 1999 zijn er verschillende centra voor de ontmanteling van autowrakken erkend. Het lijkt me echter dat de aanvoer van die wrakken steeds moeilijker verloopt. Toen in juni 2001 een sloopstraat werd ingehuldigd in Willebroek, in het bijzijn van prins Laurent, moesten er wrakken worden ingevoerd vanuit Frankrijk. Blijkbaar wordt die milieuovereenkomst dus niet goed gevolgd. Deze nieuwe regeling voor die afgedankte voertuigen in België dreigt dus niet te werken. De drie gewesten hebben de overeenkomst onderschreven. Febelauto, de beheersorganisatie voor die afgedankte voertuigen, stelt dat de overheid strenger zou moeten optreden.

Eind mei 2001 werden de eerste officiële erkenningen van verwerkingscentra voor afgedankte voertuigen uitgereikt, aan vijf Vlaamse en twee Waalse centra. Met die erkenning wordt een betekenisvolle stap gezet naar een milieuvriendelijke verwerking van die autowrakken. De realiteit is echter minder rooskleurig. De directeur van Febelauto stelt dat het commercieel veel aantrekkelijker is de

Matthijs

nieuwe wetgeving te negeren en die afgedankte voertuigen te laten afvloeien naar ontwikkelingslanden. Afgedankte voertuigen gaan in België van de hand voor een bedrag van gemiddeld 60 tot 70 euro. Autowrakken bestemd voor ontwikkelingslanden worden verkocht voor het tienvoudige daarvan, of meer. Hun onderdelen zouden zelfs nog veel meer waard zijn. Ik heb bedragen gehoord van 2.480 tot 3.720 euro. Ook volgens Febelauto hebben OVAM en de milieu-inspectie hiervoor te weinig ambtenaren ter beschikking. Het zou gaan over slechts enkele mensen. Ook vindt de organisatie dat de wetgeving niet strikt genoeg is. De verplichting rust voornamelijk op de schouders van de autoconstructeurs.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van de niet- of onvoldoende naleving van die MBO ? Heeft de controle-actie van OVAM vanaf november reeds resultaten opgeleverd ? Welk percentage van de niet meer gebruikte of afgedankte voertuigen komt nu in de centra voor de ontmanteling van autowrakken terecht ? Welke zijn volgens u de oorzaken van het minder goed of slecht functioneren van de MBO ? Wie is daarvoor verantwoordelijk ? Volgen er sancties ? Welke maatregelen zal men nemen om de controle op en de goede werking van die MBO te garanderen ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, om te beginnen wil ik stellen dat, wat de situatie en het operationeel zijn van de MBO betreft, er een groot verschil is tussen de toestand van mei en de huidige. De zaak is zeer gunstig geëvolueerd, onder meer door de handhavingsacties. Maar het is inderdaad zo dat de uitvoering van de MBO voor afgedankte voertuigen een wat trage start heeft gekend. Dat is een MBO van mijn voorganger, zoals u weet. Die traagheid is onder meer te wijten aan het feit dat er geen bepalingen waren op basis waarvan bepaalde instellingen konden worden erkend voor de depollutie en ontmanteling van afgedankte voertuigen. Voor die wettelijke regeling rond was, kon die MBO niet worden uitgewerkt. In het voorjaar van 2000 hebben we het Vlarea gewijzigd, zodat die erkenning daadwerkelijk kon plaatsvinden. Wallonië heeft echter nog geen wettelijke regeling uitgewerkt om de erkenning van die centra officieel mogelijk te maken. Er zijn al wel officiële erkenningen. Dit onevenwicht tussen de gewesten, samen met het feit dat dit alles wat lang heeft geduurd, heeft gezorgd voor een vertraging in de uitvoering.

Dat heeft misschien de indruk gewekt bij de sector dat men het niet zo nauw moest nemen met die regels. Er was weinig enthousiasme om deel te nemen aan het systeem van de MBO, ook nadat de zaak bij ons volledig in orde was, met een wettelijke regeling en effectieve erkenningen van centra in Vlaanderen. Om de sector het signaal te geven dat het nu echt nodig was dat die zaak werd uitgevoerd en dat de MBO wel degelijk moest worden nageleefd, is op initiatief van OVAM een zeer ruime handhavingsactie opgezet. Die werd uitgevoerd in november en december 2001. Terzake vond uitgebreid overleg plaats, met Aminal, andere gewesten en vertegenwoordigers van de betrokken sectoren. Natuurlijk was de handhavingsactie in de eerste plaats gericht op het doen naleven van de Vlarea-bepalingen, hoewel er ondertussen ook Vlarem-controles plaatsvonden. Men heeft zich meer bepaald geconcentreerd op de verplichtingen inzake het afleveren van afgedankte voertuigen bij een erkend centrum, binnen de termijnen bepaald in het Vlarea. Ook werd gecontroleerd of afgedankte voertuigen daadwerkelijk werden vernietigd door een erkend centrum.

Bij verschillende shredderinstallaties werden wrakken administratief verzegeld, omdat men merkte dat die naar de shredderinstallatie waren gebracht zonder eerst in een erkend centrum te zijn ontdaan van alle gevaarlijke en recycleerbare stoffen. Deze wrakken werden pas vrijgegeven voor shredding nadat ze effectief waren behandeld door een erkend centrum. Bij een aantal erkende centra werden een aantal wrakken op een gelijkaardige manier tijdelijk geblokkeerd, omdat men vaststelde dat de ontmanteling niet volledig beantwoordde aan de eisen. Bij de slopers is vooral een gebrekkige administratieve verwerking van de afgedankte voertuigen vastgesteld. Niet alle overtredingen hebben onmiddellijk geleid tot het opstellen van een proces-verbaal. Dit was dan ook een signaalactie. Toch werd bij één shredderinstallatie een PV opgesteld wegens het niet naleven van de opgelegde maatregelen. Een ander PV werd opgemaakt bij een niet-vergunde shredderinstallatie. Zo kan men er tevens voor zorgen dat dit ook in overeenstemming wordt gebracht met de Vlarem-regels.

De handhavingactie heeft resultaat gehad : in Vlaanderen hebben zich ondertussen tien extra kandidaten gemeld voor erkenning. Ook in Wallonië hebben zich drie kandidaten aangemeld, weliswaar voor een officiële erkenning. Er is immers nog steeds geen officiële erkenning mogelijk. Zelfs deze kandidaturen worden beschouwd als een gevolg van de opgezette handhavingactie in Vlaanderen. Dus binnen de sector is men er zich nu toch

Dua

van bewust dat dit moet worden nageleefd. Een tweede gegeven dat ook een positief gevolg heeft voor de werking via erkende centra is dat er nu ook een financiële tegemoetkoming per afgedankt voertuig wordt verstrekt aan erkende centra. Deze tegemoetkoming is voor rekening van de invoerder van het voertuig in kwestie. Dat is een extra stimulans om de wagens naar de centra te brengen.

Beide maatregelen hebben als resultaat dat gedurende het laatste kwartaal van vorig jaar 13.000 wrakken zijn verwerkt bij de erkende centra in Vlaanderen. Mocht in Wallonië een gelijkaardig resultaat worden geboekt, wat natuurlijk voor ons moeilijk te controleren is, dan zou dit betekenen dat er op jaarbasis in België ongeveer 120.000 wrakken worden verwerkt in erkende centra. Nemen we het aantal wrakken dat toch nog wettelijk wordt geëxporteerd mee in overweging, dan zouden volgens de sector 150.000 wrakken in België moeten worden verwerkt in de erkende centra. Dat cijfer hebben we nog niet bereikt, maar we benaderen deze doelstelling toch sterk.

Het monitoren van de effectief gerealiseerde recyclage gebeurt op dit moment. Het is natuurlijk nog te vroeg om conclusies te trekken over de vraag of de recyclagedoelstellingen zullen worden behaald. Dat zal de komende maanden moeten blijken.

De resultaten zijn bemoedigend. Ze tonen aan dat de situatie evolueert in de goede richting : die van de MBO. Uiteraard is het nog te vroeg om definitieve conclusies te trekken. Een handhavingsactie door middel van een echte controle op het terrein, heeft heel goede resultaten. We werken bewust samen met de andere gewesten in de hoop dat ook Wallonië zo vlug mogelijk over de brug komt en een definitieve regeling treft voor de erkenning van de centra in het Waals gewest.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, het is natuurlijk niet eenvoudig om de bepalingen uit zo'n overeenkomst op kruissnelheid te brengen. De overeenkomst vergt immers veel ingrijpen, veel administratief werk en een goed overzicht van de sector. Bovendien zijn er geen ontwijkingsmogelijkheden. Ik ben blij om te vernemen dat de actie van november en december resultaat heeft opgeleverd. De ontmoedigende resultaten van midden 2001 kunnen daardoor naar de achtergrond worden geschoven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11 uur.*
